

ЛІТЕРАТУРА ТА КІНО: кінематографічні адаптації творів світової класики

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 3-ій

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Мельник Д. М.

(електронна адреса: diana.melnyk@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Адресуючись якнайширшому колу студентів, пропонується лекційно-практичний курс водночас якісно доповнює вивчення історії світової та національної літератури (що конкретизує сферу професійних зацікавлень майбутніх філологів, філософів, культурологів, істориків, педагогів), а також має виразну перспективу для розширення горизонту культурологічного знання студентів усіх спеціальностей, позаяк дає змогу детально проаналізувати тематику, проблематику, систему образів та мотивів, історико-культурний контекст як самого твору, так і його адаптації чи інтерпретації медійними засобами. При цьому репрезентується не лише контекст виникнення літературного твору, а й історичний час та культурний контекст кіноадаптацій, що уможлиблює діахронічний аналіз образів та мотивів у широкому світоглядно-філософському дискурсі. Методична система курсу структурована таким чином, що кожна лекція та кожен семінар реалізують принципи активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується як застосуванням аудовізуальних засобів, так і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці кожного навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові та організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про автора твору, епоху його творення, а також про особливості його рецепції та інтерпретації у сучасному літературознавстві, літературі, театрі, кіно, образотворчому мистецтві. Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості для ознайомлення з найновішими тенденціями у розвитку літературознавства як науки, передусім у контексті активного зацікавлення науковців проблемами інтермедіальності.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- основні засади теорії інтермедіальності та теоретичні основи інтерпретації художнього та кінотексту;
- ключові принципи взаємодії літератури та кіно як видів мистецтва;
- широкий контекст виникнення літературного художнього твору та його кіноінтерпретації/адаптації;
- репрезентативні класичні та альтернативні кіноінтерпретації/адаптації обраних художніх творів;
- літературознавчу та кінематографічну термінологію; типи кіноадаптацій художніх творів.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- аналізувати тексти художньої літератури, кінематографічний текст в широкому культурологічному контексті;
- аналізувати взаємовпливи кіно та літератури, застосування кінематографічних технік у літературі і літературних технік у кінематографі;
- визначати оповідну структуру кіно/твору, провідні мотиви, символи.

Рекомендована література:

1. Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе [Текст] / С. Зонтаг; пер. з англ. В. Дмитрука. – Львів: Кальварія, 2006. – 320 с.
2. Лотман Ю. Семиотика кино и проблемы киноэстетики / Юрий Лотман. – Таллин: Ээсти Раамат, 1973. – 92 с.
3. Albrecht-Crane Ch., Cutchins D. R. Adaptation Studies: New Approaches / Christa Albrecht-Crane, Dennis Ray Cutchins. – Fairleigh Dickinson Univ Press, 2010. – 306 p.
4. Bazin A. What is Cinema? / Andre Bazin. – University of California Press, 2005. – 207 p.
5. Cartmell D. A Companion to Literature, Film and Adaptation / Deborah Cartmell. – John Wiley & Sons, 2012. – 448 p.
6. Hutcheon L. A Theory of Adaptation / Linda Hutcheon. – Routledge, 2006. – 232 p.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, семінари, дискусії, презентації, міні-конференції тощо

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 3-й

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 72 (кредитів ЕКТС – 2)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16)

Лектор: доц. Варецька С. О.

(електронна адреса: sofiya.varetska@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Адресуючись якнайширшому колу студентів, пропонований лекційно-практичний курс якісно доповнює вивчення історії світової літератури, філософських студій, а також має виразну перспективу для розширення горизонту культурологічного знання студентів усіх спеціальностей, позаяк дає змогу детально проаналізувати тематику, проблематику, систему образів та мотивів, історико-культурний контекст творів, простір яких визначається віртуальною реальністю.

Поняття віртуальної реальності набуло останнім часом виключної популярності. В художніх творах такий простір має різні назви, як-от «кіберпростір», «матриця», «мережа» та ін. Віртуальна реальність сприймається як новий спосіб розуміння дійсності й оволодіння нею, оскільки новітні мережеві технології вже дозволяють вести мову про створення особливого віртуального світу – кіберпростору, в якому реалізується ефект повної присутності шляхом поєднання графічної динаміки з можливістю безпосереднього впливу на реальні події. Предметом прози письменників є сучасна цивілізація, технокультура, кіберкультура, що відображають взаємозв'язок і взаємодію людини та інформаційних технологій. У спецкурсі будуть розглядатися твори таких письменників, як А. Азімов, Д. Еггерс, У. Гібсон, Н. Стівенсон та ін.

Методична система курсу структурована таким чином, що кожна лекція та кожен семінар реалізують принципи активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується як застосуванням аудовізуальних засобів, так і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці кожного навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові та організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про автора твору, час його творення, а також про основні аспекти ідейно-естетичної концепції кіберпростору.

Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості для ознайомлення із найновішими тенденціями у розвитку сучасної літератури.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- про основні аспекти ідейно-естетичної концепції кіберпростору в обраних творах;
- особливості твору, де художнім простором виступає віртуальна реальність;
- особливості творчої манери авторів, тексти художніх творів.
-

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- розглядати художній простір віртуальної реальності в обраних творах;
- виділяти технообрази як засоби створення світу віртуальної реальності у творах;
- аналізувати обрані тексти художньої літератури;
- визначати оповідну структуру твору, провідні мотиви, символи.

Рекомендована література:

1. Жаданов Ю. А. Посторуэлловская дистопия: упадок жанра или его трансформация? // Світова література на перехресті культур і цивілізацій. Збірник наукових праць. Випуск 2, 2010, с. 78-89.
2. Steur J. Defining Virtual Reality: Dimensions Determining Telepresence // Social responses to communication technologies. October 15, 1993.
3. Heim M. The Metaphysics of virtual reality // Virtual reality: theory, practice and promise / Ed. Sandra K. Helsel and Judith Paris Roth. Meckler. Westport and London (1991), p. 27-33. [пер. з англ. М. Дзюбенко].

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, семінари, дискусії, презентації, міні-конференції

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

КРЕАТИВНЕ ПИСЬМО: літературна класика і сучасні художні техніки

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 4-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Мельник Д. М.

(електронна адреса: diana.melnyk@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Адресуючись якнайширшому колу студентів, пропонується лекційно-практичний курс якісно доповнює вивчення історії світової та національної літератури (що конкретизує сферу професійних зацікавлень майбутніх філологів, філософів, культурологів, істориків, педагогів), а також має виразну перспективу для розширення горизонту культурологічного знання студентів усіх спеціальностей. Курс дає змогу отримати не лише теоретичні знання з розвитку літератури в широкому культурологічному контексті, а й розвиває практичні навички художнього письма, необхідного в сучасному світі в різних сферах комерційного та мистецького життя. Через вивчення ключових творів світової літератури, жанрів, стильових особливостей тексту, стилістичних засобів, що використовуються для творення художнього світу, художніх технік, застосовуваних авторами, студенти здобувають уміння критичного мислення, а завдяки практичним заняттям розвивають креативне мислення і навички креативного письма. Методична система курсу структурована таким чином, що кожна лекція та кожен семінар реалізують принципи активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) та студентів (як слухачів і учасників навчально-пізнавального діалогу). Завдяки високій фаховій підготовці кожного навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові і організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про жанр, стиль, художні засоби, художні техніки. При аналізі художнього твору враховуються умови його виникнення, особистість автора, техніки, які застосовував автор при написанні конкретного художнього твору; також застосовуватиметься інтермедіальний підхід: прочитання тексту через твори образотворчого та музичного мистецтва, що виникли в одну добу в межах одного мистецького напрямку.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- основні поняття з історії та теорії літератури (напрямок, жанр, стиль, тощо);
- теоретичні підходи до аналізу художнього тексту;
- засади розвитку креативного письма;
- основні техніки креативного письма та розвитку креативності.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- аналізувати тексти художньої літератури в широкому культурологічному контексті;
- розпізнавати та генерувати різножанрові тексти;
- застосовувати різні техніки письма;
- розвивати власну креативність.

Рекомендована література:

1. Галич О. Теорія літератури : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв; за наук. ред. Олександра Галича. – К. : Либідь, 2001. – 286 с.
2. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. – Київ: Наш Формат, 2020.
3. Leahy A. What We Talk about When We Talk about Creative Writing (New Writing Viewpoints, 14). – Multilingual Matters, 2016.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, дискусії

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська (англійська як допоміжна)

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

ЛІТЕРАТУРА І КІНО: ІНТЕРМЕДІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 5-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЕКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Кушнір І. Б.

(електронна адреса: iryna.kushnir@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Лекційно-практичний курс призначений для широкого кола студентів гуманітарного спрямування та доповнює вивчення історії світової літератури, розширює і поглиблює культурологічний рівень студентів усіх спеціальностей, даючи змогу проаналізувати не тільки тематику, проблематику, систему образів та мотивів, а й історико-культурний контекст літературного твору і його кіноадаптації, оскільки репрезентовано не лише контекст виникнення літературного твору, але й історично-культурний контекст кіноадаптацій, що уможливорює діахронічний аналіз образів та мотивів у широкому світоглядно-філософському дискурсі. Курс має на меті ознайомити з проблемою взаємодії кіномистецтва з художньою літературою, вивчити сучасні методології аналізу кінотексту та сформулювати розуміння основних термінів, підходів до аналізу кіноадаптації тексту.

Методична система курсу структурована з метою активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується застосуванням аудіовізуальних засобів і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові та організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про основні етапи розвитку кінематографу та літератури, провідних дослідників, сучасні методології аналізу кінотексту, основну проблематику дослідження тексту через виражальні засоби кіно.

Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості ознайомитися з найновішими тенденціями дослідження літератури, простежити діалог кіно і літератури в історичній перспективі та вузлові питання взаємодії цих видів мистецтв у контексті інтермедіального дослідження.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- основні етапи розвитку кінематографу та літератури, сучасні методології аналізу кінотексту, основну проблематику дослідження тексту через виражальні засоби кіно;
- основні засади теорії інтермедіальності; ключові принципи взаємодії літератури та кіно як видів мистецтва; літературознавчу та кінематографічну термінологію.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- розкривати взаємодію кіномистецтва з художньою літературою, пояснювати взаємовплив літератури та кіно, інших видів мистецтва;
- аналізувати екранізації літературного твору.

Рекомендована література:

1. Літературознавча компаративістика: Навч. посібник / за ред. Р. Гром'яка. – Тернопіль, 2002.
2. Лотман Ю. Семиотика кино и проблемы киноэстетики / Юрий Лотман. – Таллин: Ээсти Раамат, 1973. – 92 с.
3. Фесенко В. І. Дивитись \ бачити \ читати. Інтермедіальний дискурс літератури і живопису. — К.: Самвидав, 2009. — 320 с.
4. Bazin A. What is Cinema? / Andre Bazin. – University of California Press, 2005. – 207 p.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, презентації, дискусії

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

БРИТАНСЬКІ ЛАУРЕАТИ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ З ЛІТЕРАТУРИ

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 5-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Сенчук І. А.

(електронна адреса: iryna.senchuk@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Пропонований лекційно-практичний курс адресований широкому колу студентів різних спеціальностей, які цікавляться сучасним літературним процесом у Великій Британії, де своєрідними маркерами доби і міжнародного визнання стали лауреати Нобелівської премії з літератури, відзначені не тільки і часто не так за свої новації в царині прози, поезії і драматургії, як радше за особистісні якості, активну життєву і політичну позицію, проблемно-тематичну зорієнтованість їхньої творчості. Важливим аспектом курсу є ознайомлення студентів з історією започаткування та механізмами і критеріями присудження Нобелівської премії з літератури як найпрестижнішої міжнародної літературної премії. Отож, під час лекцій студентам буде представлено докладну інформацію про особистість кожного письменника, про світоглядні й естетичні засади його/її літературної діяльності, а також окреслено проблемно-тематичний дискурс і художньо-стильові особливості їхніх творів, аби зрозуміти не тільки самотність кожного лауреата, а й критерії і причини рішення Нобелівського комітету в кожному окремому випадку. Практичні заняття, організовані у формі дискусій чи міні-конференцій, реалізують принципи активної співпраці викладача (як модератора й координатора дискусії) та студентів (як слухачів й учасників навчально-пізнавального діалогу) і покликані на прикладі аналізу окремих творів продемонструвати оригінальність кожного Нобелівського лауреата, його новації і внесок у сучасний літературний процес, а також різноманіття форм і методів, задіяних автором для розкриття не тільки своєрідних аспектів британської дійсності чи культури, а й порушення проблем загальнолюдського характеру. Така перспектива розгляду розширить горизонти знання студентів про британську літературу на сучасному етапі її розвитку.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- історію започаткування та механізми й критерії присудження Нобелівської премії з літератури;
- світоглядні та естетичні засади провідних письменників Великої Британії ХХ і ХХІ ст., які стали лауреатами Нобелівської премії з літератури, їхнє новаторство і внесок у літературний процес;
- головні етапи життя і творчості, а також програмні твори британських Нобелівських лауреатів;
- переклади українською мовою творів цих письменників.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- аналізувати художні твори різних родів і жанрів сучасної британської літератури;
- пояснювати вияви загальних особливостей британської літератури і самотніх рис, притаманних художньому методу автора, в окремому творі;
- показати, у чому полягає новаторство автора твору і специфіка авторської художньої моделі світу.

Рекомендована критична література:

1. Бредбері М. Британський роман нового часу. – Київ, 2011.
2. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. – Тернопіль, 2005.
3. Література Англії ХХ століття: навч. посібник / за ред. К.О. Шахової. – Київ, 1993.
4. Павличко С. Д. Зарубіжна література: Дослідження та критичні статті. – Київ, 2001.
5. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. – Львів, 2003.
6. The Cambridge Companion to English Novelists / ed. by Adrian Poole. – New York, 2009.
7. A Companion to Twentieth-Century Poetry / ed. by Neil Roberts. – Oxford, 2003.
8. Smart J. Twentieth Century British Drama. – Cambridge, 2001.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, дискусії, презентації, міні-конференції

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

СЮРРЕАЛІЗМ У ЛІТЕРАТУРІ, МИСТЕЦТВІ ТА КІНО

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 6-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Кушнір І. Б.

(електронна адреса: iryana.kushnir@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Лекційно-практичний курс призначений для широкого кола студентів гуманітарного спрямування та доповнює вивчення історії світової літератури, розширює і поглиблює культурологічний рівень студентів усіх спеціальностей, даючи змогу ознайомитися з філософсько-естетичними передумовами сюрреалізму, вивчити літературні витоки, історію, теорію і практику сюрреалізму в європейській літературі та кіно. Курс також має виразну перспективу для розширення горизонту культурологічного знання студентів усіх спеціальностей, позаяк дає змогу детально проаналізувати тематику, проблематику, систему образів та мотивів сюрреалізму у французькому, бельгійському та європейському образотворчому мистецтві початку ХХ ст.

Методична система курсу структурована з метою активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується застосуванням аудіовізуальних засобів і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові та організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про основні етапи розвитку сюрреалізму в літературі, кіно, образотворчому мистецтві, провідних представників, сучасні методології аналізу тексту, кінотексту, твору образотворчого мистецтва. Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості ознайомитися із сюрреалізмом як значним художнім явищем початку ХХ ст. у літературі, кіно та образотворчому мистецтві, простежити діалог кіно, образотворчого мистецтва і літератури в сюрреалізмі, перспективні та вузлові питання взаємодії цих видів мистецтв у контексті інтермедіального дослідження.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- естетичні особливості та історію розвитку європейського сюрреалізму, програмні твори, основні етапи творчості провідних представників;
- джерела і своєрідність формування сюрреалістичного мистецького методу в літературі та мистецтві Європи початку ХХ ст.;
- особливості трансформації теоретичних засад сюрреалізму в різних культурно-мистецьких практиках; ключові принципи взаємодії літератури, кіно та образотворчого мистецтва.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- зіставляти ідейно-філософський контекст епохи з особливостями сюрреалістичного методу;
- аналізувати трансформацію теоретичних постулатів сюрреалізму в конкретних творах;
- робити порівняльний аналіз засад сюрреалізму в мистецьких і літературних практиках.

Рекомендована література:

1. Біла А. Сюрреалізм: наукове видання / Анна Біла. – К.: Темпора, 2010. – 272 с.
2. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ ст. / Лариса Левчук. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.
3. Поезія французького символізму / Под ред. Г. К. Косикова – М.: Изд-во МГУ, 1993. – 512 с.
4. Стайн Дж. Л. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Книга 2. Символізм, сюрреалізм і абсурд / Дж. Л. Стайн; пер. з англ. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 272 с.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, семінари, презентації тощо

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 6-й

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Поліщук Н. Ю.

(електронна адреса: nadiya.polishchuk@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Проблема ідентичності як ключове поняття сучасного інтелектуального дискурсу є предметом міждисциплінарного курсу, запропонованого для широкої студентської аудиторії гуманітарного спрямування: психологів, соціологів, істориків, філософів, культурологів та філологів. Сміслові ядра курсу в теоретичному аспекті становитимуть основні концепції провідних класиків теорії ідентичності, як-от Е. Еріксона, І. Гофмана, П. Бергера, Ч. Тейлора, Е. Левінаса, П. Рікера та праці мислителів сучасності, зокрема св. Йоана Павла II, Ф. Фукуями, З. Баумана, Е. Аппайї. У практичному плані курс ґрунтуватиметься на принципі багатоаспектного аналізу ключових концептів людської екзистенції – засадничих для окреслення ідентичнісного процесу особистості: Я, Інший, час, пам'ять, свобода, самотність, тілесність, наративність – творчо зrealізованих у знакових творах художньої літератури ХХ ст. Змодельована таким чином структура курсу, яка поєднуватиме і традиційні, і новаційні методи навчання, дозволить студентам глибоко пізнати і самостійно виявити трансформацію концепції ідентичності (цілісної / розщепленої / плинної) в її психологічному, соціальному, національному і культурологічному зрізах (персональна, соціальна (гендерна), національна (расова / етнічна), культурна (транс- / мультикультурна) ідентичності).

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- основні положення праць теоретиків концепції психологічної, соціальної, культурної ідентичності;
- ключові поняття ідентичнісного дискурсу: тотожність, іншування, стигматизація, позитивна / негативна ідентичність, плинна ідентичність, криза ідентичності тощо;
- знакові твори художньої літератури ХХ ст. як приклади творчої реалізації розмаїтих форм ідентичності.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- розрізняти види ідентичності за класифікаційним принципом;
- виявляти і розпізнавати різні моделі ідентичностей у творах художньої літератури;
- аналізувати особливості створеної письменницькою уявою ідентичнісної форми конкретного літературного твору.

Рекомендована література:

1. Бауман З. Плинні часи: життя в добу непевності / Зигмунт Бауман. – К.: Критика, 2013. – 176 с.
2. Бергер П. Приглашение в социологию: гуманистическая перспектива / Питер Бергер. – М.: Аспект-Пресс, 1996. – 191 с. – Режим доступу: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/berger.pdf>
3. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність / Оля Гнатюк. – К.: Критика, 2005. – 528 с.
4. Гофман И. Стигма: Заметки об управлении испорченной идентичностью / Ирвинг Гофман. – Русский социологический форум. – 2000. – № 14. – Режим доступу: http://www.sociology.ru/forum/og_1342000.html
5. Донскіс Л. Збентежена ідентичність і сучасний світ / Леонід Донскіс. – К.: Факт, 2010. – 312 с.
6. Іван Павло II. Пам'ять і ідентичність. Бесіди на зламі століть / Іван Павло II. – Л.: Літопис, 2005. – 198 с.
7. Коз П. Культурная, транскультурная и мультикультурная идентичность / Питер Коз. – Перекрестки: Журнал исследований восточноевропейского пограничья. – Минск, 2005. – Вып. 1-2. – С. 124-142.
8. Левінас Е. Між нами: Дослідження. Думки про іншого / Емануель Левінас. – К.: Дух і Літера, 1999. – 312 с.
9. Рікер П. Сам як Інший / Поль Рікер. – К.: Критика, 2000. – 458 с.
10. Тейлор Ч. Джерела себе: творення новочасної ідентичності / Чарльз Тейлор. – К.: Дух і Літера, 2005. – 696 с.
11. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості / Френсіс Фукуяма. – К.: Наш Формат, 2020. – 192 с.
12. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Эрик Эриксон. – М.: Прогресс, 1996. – 344 с.
13. Appiah, K. A. Identity against Culture: Understandings of Multiculturalism, in: Occasional Paper Series / Kwame Anthony Appiah. – Berkeley: University of California Press. 1994. – P. 1-52. – Режим доступу: <https://townsendcenter.berkeley.edu/publications/identity-against-culture-understandings-multiculturalism>
14. Appiah, K. A. The Ethics of Identity / Kwame Anthony Appiah. – Princeton University Press, 2005. – 384 p.
15. European Culture: Identity and Diversity. Colloquy of the Council of Europe in cooperation with the French Minister of Culture and Communication and the City of Strasbourg. – Strasbourg, 8 – 9 September 2005. – Museum of Modern and Contemporary Art. – 66 p.
16. Handbook of Identity Theory and Research / ed. by Seth J. Schwartz, Koen Luyckx, Vivian L. Vignoles Springer. – New York, NY, 2011. – 998 p.
17. Sollberger D. On identity: from a philosophical point of view / Daniel Sollberger. – Режим доступу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3751052/>
18. Tomlinson, J. Globalization and Cultural Identity, in: The Global Transformations Reader. An Introduction to the Globalization Debate / ed. by David Held and Anthony McGrew / John Tomlinson. – Cambridge, Polity Press. 2003. P. 269-278. – Режим доступу: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.505.4511&rep=rep1&type=pdf>

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, дискусії, презентації

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)

МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ І СУЧАСНИЙ БРИТАНСЬКИЙ РОМАН

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 6-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні – 16); самостійна робота – 58

Лектор: доц. Сенчук І. А.

(електронна адреса: iryna.senchuk@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Пропонований лекційно-практичний курс адресований широкому колу студентів, зацікавлених художнім феноменом мультикультуралізму, зокрема соціокультурними аспектами його становлення і розвитку, а також своєрідністю його виникнення і втілення в британській літературі зламу XX-XXI століть, де художній мультикультуралізм сформувався в результаті культурно-історичних зрушень, обумовлених не тільки процесами глобальної міграції та спробами уніфікації культури, а й розпадом британської колоніальної системи та утворенням постколоніального простору. Тобто мультикультурний контекст британської літератури визначається і різноманіттям привнесених ззовні тенденцій постколоніальної культури, і процесами міграції у світовому масштабі, представляючи оригінальну взаємодію культурних традицій і художніх стилів, властивих і східним, і західним світоглядним парадигмам, що буде показано студентам під час лекцій на прикладі творчості британських письменників неанглійського походження, які пишуть англійською мовою і представляють яскравий та оригінальний сегмент сучасної літератури Великої Британії. Практичні заняття, організовані у формі дискусій чи міні-конференцій, реалізують принципи активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу) і покликані на прикладі аналізу окремих творів продемонструвати неоднорідність британської мультикультурної літератури та різноманіття форм і методів, задіяних автором для розкриття проблеми ідентичності, культурної і національної, пам'яті, акультурації тощо. Така перспектива розгляду явища мультикультуралізму розширить горизонти культурологічного знання студентів усіх спеціальностей.

У результаті вивчення курсу студент знатиме:

- соціокультурні й історичні аспекти становлення і розвитку мультикультуралізму, специфіку та природу британського мультикультуралізму, його постколоніальну складову;
- понятійно-термінологічний апарат мультикультурного і постколоніального дискурсу;
- головні тенденції у розвитку британської мультикультурної літератури;
- програмні твори письменників неанглійського походження, в яких увиразнено реальності сучасного мультикультурного світу.

У результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- аналізувати художні твори сучасної британської літератури, виявляючи в них проблематику крос-культурної ідентичності, риси постмодернізму, мультикультуралізму, постколоніалізму;
- пояснювати специфіку авторської художньої моделі мультикультурного світу.

Рекомендована критична література:

1. Козлик І. Проблема “Літературознавство і мультикультуралізм”: у площині методологічної та теоретичної рефлексії // Питання літературознавства. – Випуск 77, 2008. – С. 142-154.
2. Підскальна О. Мультикультуралізм як феномен постсучасного світу // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Кураса НАН України. – 2016. – Вип. 3-4. – С. 108-120.
3. Тлостанова М. От философии мультикультурализма к философии транскультурации. – М., 2008. – 251 с.
4. Bhabha K. H. The Location of Culture. – London and New York, 1994. – 285 p.
5. A Companion to Postcolonial Studies / [ed. by Henry Schwarz and Sangeeta Ray]. – Australia, 2005. – 608 p.
6. The Cultural Studies Reader. Second Edition / [ed. by Simon Daring]. – London and New York, 2001. – 610 p.
7. Multicultural Dilemmas: Identity, Difference, Otherness / [ed. by W. Kalaga]. – New York, 2008. – 187 p.
8. Multicultural States. Rethinking Difference and Identity / [ed. by David Bennet]. – London, 2001. – 305 p.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, дискусії, презентації, міні-конференції

Форма звітності: залік

Мова навчання: українська

Розглянуто на засіданні кафедри 17 грудня 2021 р. (протокол № 4)

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов 24 грудня 2021 р. (протокол № 5)